

Kronik Obstrüktif Akciğer Hastalığı Olan Bireyde Evde Bakım

¹Canan Arslan, ²Hicran Yıldız

¹Ayvansaray Üniversitesi, İstanbul, Türkiye

²Bursa Uludağ Üniversitesi, Bursa, Türkiye

Giriş ve Amaç

Kronik obstrüktif akciğer hastalığı (KOAH), tüm dünyada en yaygın görülen üçüncü ölüm nedenidir ve küresel nüfusta her 10 yetişkinden birinin KOAH'na sahip olduğu düşünülmektedir (1). Hastalığın mortalite ve morbiditesi her geçen gün hızla artmakta ciddi bir iş görmezlik ve ekonomik yüke yol açmaktadır (2). KOAH'da ortaya çıkan fizyopatolojik süreçlerin sonunda solunum fonksiyonu ciddi ölçüde bozulmakta, kişiler günlük yaşam aktivitelerini gerçekleştirirken önemli düzeyde sınırlılıklar yaşamaktadırlar (3). Komplikasyonlarının azaltılması ve hastanın yaşam kalitesinin yükseltilmesinde evde bakım hizmetleri çok etkin bir rol oynamaktadır (4). Bu derleme, KOAH'lı hastalarda evde bakımın yerine ve önemine dikkat çekmek amacıyla hazırlanmıştır.

Tartışma

Evde bakım, bireyin sağlığını korumak, yükseltmek, yeniden sağlığına kavuşturmak amacıyla, birey ve ailenin yaşadığı ortamda sunulan, rehabilitasyon, psikososyal, fizyolojik, tıbbi destek hizmetleri ve sosyal hizmetleri içeren bir bakım modelidir (5). KOAH'da evde bakım, reçete edilen tedavinin uygulanmasını, evde pulmoner rehabilitasyonunu, Sigaranın bırakılmasını, hasta ve bakım vericinin eğitimi, reçete yazılması, sağlık kurul kararlarının yenilenmesi, tetkik, tahliller için örnek alınmasını bileşenlerinden oluşmaktadır (6) (Tablo 1). KOAH'lı bireylere hemşireler tarafından düzenli aralıklarla yapılacak ev ziyaretleriyle hasta ve ailesine verilecek eğitim, danışmanlık vb. hizmetler yaşam kalitesinin artmasında ve gerekli yaşam şekli değişikliklerine uyumu arttırmaktadır (7).

Tablo 1. KOAH'da evde bakımın bileşenleri (9)

1. Reçete edilen tedavinin uygulanması: ilaç tedavileri, oksijen tedavisi, mekanik ventilasyon
2. Evde pulmoner rehabilitasyon: egzersiz eğitimi, beslenme desteğinin sağlanması, psikososyal desteğin sağlanması
3. Sigaranın bırakılması
4. Hasta ve bakım vericinin eğitimi
5. Reçete yazılması, sağlık kurul kararlarının yenilenmesi, tetkik, tahliller için örnek alınması

Sonuç

KOAH'lı hastalara yönelik uygulanacak evde bakım hizmetlerinin organizasyonu, evde bakımda görev alacak sağlık personelinin eğitimi, hasta ve aileye verilecek eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin planlanması ve etkin şekilde yürütülmesi, hastaların düzenli aralıklarla ziyaret edilmesi ve kayıtlarının tutulması, hastane ve evde bakım merkezi arasında koordinasyon sağlanması, ev ziyareti yapacak personeli korumak adına yeterli düzeyde güvenlik tedbirlerinin alınması gerekmektedir.

Kaynaklar

1. Global, regional, and national comparative risk assessment of 84 behavioural, environmental and occupational, and metabolic risks or clusters of risks for 195 countries and territories, 1990-2017: a systematic analysis for the Global Burden of Disease Study 2017. GBD 2017 Risk Factor Collaborators. Lancet. 2018;392(10159):1923-94.
2. Gündüzoğlu N. Kronik obstrüktif akciğer hastalığı ve bakım yönetimi. İç: Özer S, ed. Olgu Senaryolarıyla İç Hastalıkları Hemşireliği. 1. baskı. İstanbul: İstanbul Tıp Kitabevleri; 2019:195-206.
3. Williams V, Price J, Hardinge M, Tarassenko L, Farmer A. Using a mobile health application to support self-management in COPD: a qualitative study. Br J Gen Pract. 2014;64(624):e392-400.
4. Higuchi KAS, Christensen A, Terpstra J. Challenges in home care practice: A decision-making perspective. J Community Health Nurs. 2002;19(2):225-36.
5. Akkuş Y. Multipl sklerozlu hastalarda ev ziyareti yoluyla verilen bakım hizmetinin yaşam kalitesine etkisi. Doktora Tezi. Hacettepe Üniversitesi. Ankara: 2008.
6. Ergün P. Pulmoner Rehabilitasyon ve evde bakım. İç: Arseven O, ed. Temel Akciğer Sağlığı ve Hastalıkları Toraks Kitapları. 2. baskı. İstanbul: Nobel Tıp Kitabevleri; 2015:373-5.
7. Aksu T, Fadiloğlu Ç. Solunum sistemi hastalığı olan bireylerin evde bakım gereksinimi ve yaşam kalitesinin incelenmesi. Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi. 2013;29(2):1-12.